

Tıp Eğitimi İlkeleri, Eğitim Amaçları ve Değerlendirme Stratejisi

Principles of Medical Education, Educational Objectives and Evaluation Strategy

Sarfinaz ATAÖĞLU

Tıp doktoru adaylarının amacı; zaman kaybetmeden başarıyla tıp fakültesini bitirmek, idealleri ise başarılı, çalışkan, üretken iyi bir hekim olarak ülkemize, toplumumuza, tüm insanlığa yararlı olacak ve değer katacak yolların taşlarını birer birer döşemek olmalıdır. Bu amaç ve ideal doğrultusunda oluşturulacak hayat felsefeleri en zor anlarda ayakta kalmayı, zorlukların üstesinden gelmeyi ve yarınla umutla bakmayı sağlayacaktır. Hekimlikle özdeşleşmiş olan “beyaz önlük”, saflığın, aydınlığın ve dürüstlüğün simgesidir. Bu bağlamda eğitim öğretimin daha başlangıcında, yeni başlayan öğrencilerimize beyaz önlüklerini giydirerek hekimliğe aida bilincinin oluşması ve bu bilinçle kendilerini geleceğe hazırlamaları amaçlanmaktadır. Bu durum onların hem motivasyon ve başarılarını sağlayıp hem de hekimliğe uyumlarını artırmaktadır.

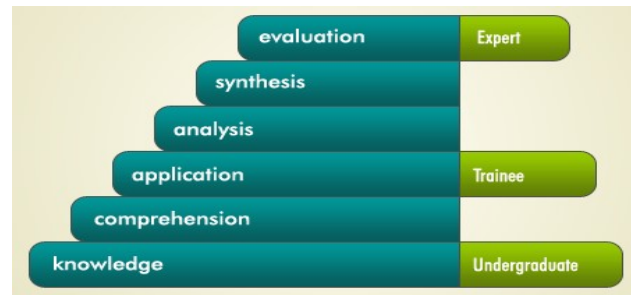
Düzce Üniversitesi olarak “önceliğimiz öğrencilerimizdir” anlayışı benimsenmiştir. Bu nedenle insanlığa hizmet etmeyi amaç edinmiş, karşılaştığı sorunları çözme yeteneği ile donanmış, hastalarına ve çevresine karşı saygılı, anlayışlı ve sorumlu davranan, kaliteli, bilgili, dürüst, tıbbi etik ve diğer tüm ahlaki değerlere bağlı, bilimsel bilgi ve teknolojileri bilen, yararlanabilen, uygulayabilen çağdaş hekimler yetiştirmek için bütün akademik kadromuz her türlü çalışma ve çabayı göstermektedir. Değerli velilerimizin de çocuklarının bu sıralara gelmesinde büyük emekleri ve destekleri olduğu tarafımızca bilinmektedir ve bu nedenle bizlere güvenerek emanet edilen hekim adaylarının iyi bir insan ve iyi bir hekim olmaları için kurumumuzca büyük çaba gösterilmektedir.

Başladığı andan itibaren tıp eğitimi özveri ister ve meşakkatli bir süreçtir. Bu nedenle bu yolda heyecan, arzu ve istekle yürüyerek, disiplinli, düzenli günü gününe çok çalışılmalıdır ve öğretim üyeleri ile yakın diyalog içinde olunmalıdır. Bu bağlamda fakülte olarak eğitimde katılımçılık öncelikle teşvik edilmektedir. Ayrıca müfredatımızda bölgesel ve ülke bazlı olarak deneysel, problem temelli ve mesleğe yönelik konular barındırılmasına ayrı özen gösterilmektedir.

Derse giren öğretim üyelerinin kendilerine yönelik başlangıç sorusu öncelikle “kime ne öğreteceğim?” olmalıdır ve bununla ilişkili olarak “halen öğrencilerin ne bildiği”; istekleri ve gereksinimlerinin neler olduğu hakkında mutlaka bilgileri bulunmalıdır. Diğer önemli husus ise “nasıl öğreteceğini?” mutlaka sorgulamadıkları. Ayrıca hangi kaynak ve materyallerin gerekli olacağı iyice ortaya konmalıdır. Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesinde, klasik-didaktik derslere ek olarak zaman zaman dinamik-interaktif ve yer yerde problem ve pratiğe dayalı hibrit

bir eğitim anlayışı fakülte imkan ve şartları çerçevesinde sürdürülmektedir. Zaman ilerledikçe ve mekan şartları daha da iyileştikçe klasik-didaktik derslerde kısmi oransal azalmanın aşikar şekilde olması beklenmektedir.

Eğitim teorisi ve mesleki eğitim bazında Bloom taksonimisi önem arz eder (1). Ek çabalarla algı sorunlarını ortadan kaldırmadaki mücadele bilgiye ulaşabilmede kolaylık sağlar. Bu bağlamda bir tıp öğrencisinin bilgi, anlayış/ıdrak, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarını sırası ile gerçekleştirilebilmesi beklenmektedir (Şekil 1).

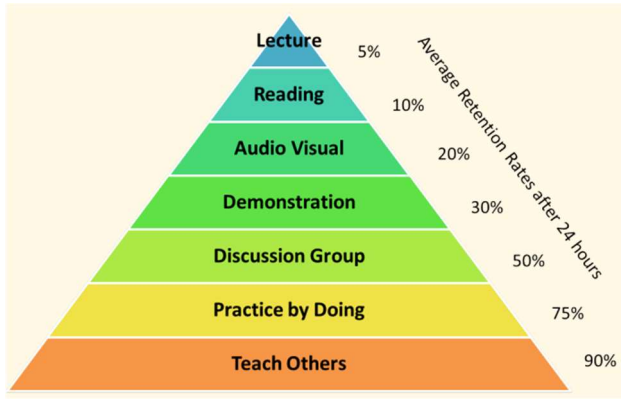

Şekil 1. Bloom taksonomisinden adapte edilmiştir (1)

Tıp eğitimi dinamik bir süreçtir ve güncel şartlara, ortam ve zamana göre sürekli uyarlanması gerekmektedir. Bu bağlamda öğrenen merkezli bir anlayış için bütün akademik kadromuz olumlu yönde teşvik edilmektedir. Erişkin eğitimi olarak tıp eğitimi stratejisinde; eğitim amaçları, eğitim yöntemleri ve değerlendirme önemli basamaklardır ve bunlar her zaman birbirleri ile ilişkili olup eğitimsel değerler dizisini oluşturur. Eğitim amaçları, alınması istenen eğitimin özelliği ve başarılı biçimde bu düzeye ulaşabilmenin koşullarını tanımlar. Eğitim amaçları geleceğe yönelik ulaşılabilir, sınanabilir olmalı ve herkesin anlayabileceği açık bir dille ifade edilmelidir. Eğitim süreci (ders/kurs) sonunda elde edilecek becerilerin listesi iyice tanımlanmalıdır. Öğrencinin erişmesi gereken bilgi, davranış ve beceri düzeyi böylece belirlenebilir. Tıpta eğitim amaçlarının özellikleri yabancı kaynaklarda mnemonik olarak kolay akılda kalması için “SMART” olarak adlandırılmıştır. Özetle; Specific (özgün), Measurable (ölçülebilir), Achievable (ulaşılabilir), Realistic (gerçekçi) ve Time bound (zamana bağlı) olmalıdır.

İlk dönemlerde (ilk 3 yıl) bilişsel (cognitive) evrede bilgi (knowledge) tanımlanmalı, listelenmeli, kaydedilmeli ve belirlenmelidir. Kavramada (comprehension) ilgili konuyu öğrenci tarif edebilmeli, açıklayabilmeli, tartışabilmeli, özelliklerini sıralayabilmelidir. Davranışsal (behavior) evrede (4-5-6. yıllar) uygulamada (application) ilgili konu başlığıyla alakalı olarak kullanma, gösterme, uygulatma aşamalarından geçer. Analiz (analysis) kısmında ayırıştırabilmeli, hesaplayabilmeli, deneyebilmeli ve inceleyebilmelidir. Sentez (synthesis) kısmı planlama, organizasyon, formül oluşturma ve proje yapma ile yakın ilişkilidir. Sonunda değerlendirme (evaluation) kısmında ilgili hastalığı değerlendirebilmeli, karşılaştırabilmeli ve muhakeme edebilmelidir.

Eğitim-öğretimleri sırasında öğrencilerimizin karşılaşacağı her türlü zorluk ve sorunlarda daima onların yanındayız. Kapılarımız ve kalplerimiz her zaman onlara açıktır. Öğrencilerimizin önlerindeki uzun ve zor ama o kadar da zevkli eğitim öğretim sürecini en iyi şekilde değerlendirip başarılı olacaklarından hiç şüphemiz yoktur. Ancak National Teaching Laboratory Institute tarafından geliştirilmiş olan öğrenme piramidindeki akılda kalma oranlarına göre eğitim yöntemlerinden en etkili olan yöntemin, kendi akranlarına öğretmekten geçtiğini kendilerinin de bilmeleri gerekmektedir (Şekil 2).

Şekil 2. Öğrenme piramidinden adapte edilmiştir (2)

Hekimin görevi sadece hastanın tanısını koyup tedavi etmek değildir. Aynı zamanda koruyucu hekimlik ve toplum sağlığı alanlarında da görevleri vardır. Bununla ilişkili olarak öğrenci toplulukları ile toplum bazı taramalar öğrencilerimizce yapılmaktadır. Hekimin bir başka görevi ise sağlığın korunması, hastalıkların nedenleri, sonuçları ve tedavisi konularında evrensel bilgi birikimine katkı yapacak araştırmalar ve çalışmalar yapmasıdır. Bu bağlamda akademik kadromuz ve öğrencilerimiz arasında araştırma yapmadaki iş birliği yıllar içerisinde artarak devam etmektedir.

Bir ülke halkının sağlıklı olması sadece kişi, aile, toplum için önemli olmayıp aynı zamanda o ülkenin hem daha güçlü olabilmesi için hem de daha rahat yaşanabilmesi için çok önemlidir. Bu nedenle toplumlar ve insanlar için önemli olan sağlığın korunmasını sağlayan, bozulduğunda düzeltebilmek için çalışan hekimler insanın yaşama hakkına hizmet eden kutsal ve bir o kadar da zor bir görevi üstlenmişlerdir. Bu kutsal ve zor görev ömür boyu öğrenmeyi ve çalışmayı gerektirir. Çünkü tıp disiplinli, sürekli, yeni gelişmeler ve buluşların olduğu dinamik bir alandır.

Sarfinaz ATAĞLU

Düzce Tıp Fakültesi Dergisi, Tıp Fakültesi adına Sahibi
Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon AD, Düzce
orcid.org/0000-0002-0374-0712

KAYNAKLAR

1. Adams NE. Bloom's taxonomy of cognitive learning objectives. J Med Libr Assoc. 2015;103(3):152-3.
2. Masters K. Edgar Dale's Pyramid of Learning in medical education: a literature review. Med Teach. 2013;35(11):e1584-93.